

LLI-313 «Aizraujošs ceļojums muižu
parkos četros gadalaikos»/
«4SeasonsParks»

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde

Vēsturiskie parki pieminekļu sargu skatījumā.

Zemgales reģionālā nodaļa
Valsts inspektors Atis Artmanis

Lielā iela 2, Jelgava
01.11.2018

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Kas mēs esam?

- Iestāde īsteno valsts politiku un kontroli kultūras pieminekļu aizsardzībā, veic kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti un pieminekļu uzskaiti.

Galvenie pārvaldes darbības virzieni ir:

- Kultūras pieminekļu kontrole, kas saistīta ar vides pārveidošanu;
- Kultūras mantojuma popularizēšana un informācijas sniegšana;
- Kultūras vērtību apzināšana un uzskaitē;
- Kultūras pieminekļu glābšanas pasākumu finansēšana;
- Kultūras pieminekļu saglabāšanas pasākumu organizēšana.

Pārvaldes galvenie uzdevumi un tiesības ir:

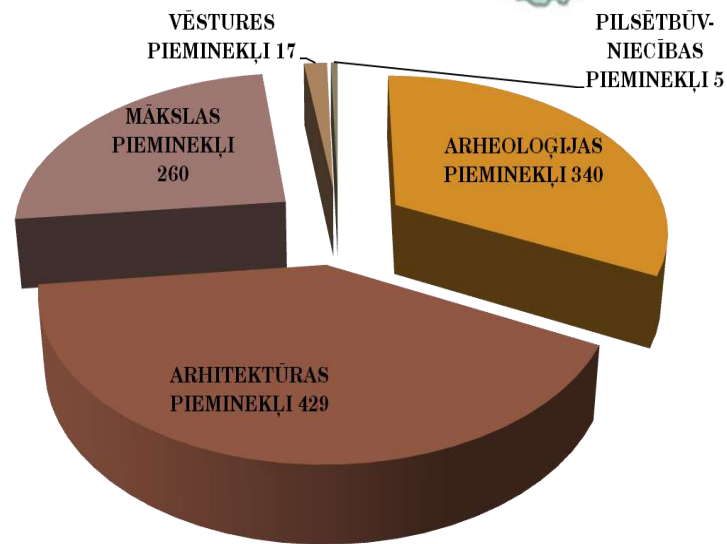
- Realizēt valsts kontroli kultūras pieminekļu aizsardzībā.
- Veikt kultūras pieminekļu valsts uzskaiti, apzināt un pētīt kultūras mantojumu.
- Izskatīt dokumentāciju par darbiem, kas saistīti ar kultūras pieminekļiem.
- Dot norādījumus kultūras pieminekļu īpašniekiem par attiecīgā kultūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu.
- Izsniegt noteikta parauga atļaujas konservācijas, restaurācijas, remonta un rekonstrukcijas darbu veikšanai kultūras pieminekļos.
- Veikt mākslas un antikvāro priekšmetu ekspertīzi, izsniegt atļaujas to izvešanai uz ārvalstīm.
- Apturēt saimniecisko darbību, ja tiek pārkāpti kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumi un tiek apdraudēts kultūras pieminekļi, par pārkāpumiem uzlikt administratīvos sodus, celt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Zemgales reģionālā nodaļa

- Nodaļa izveidota 2009. gadā apvienojot Dobeles, Jelgavas, Bauskas, Aizkraukles un Jēkabpils rajonu pieminekļu inspektoros.
- Kopā 1127 pieminekļi.
- Katru gadu aptuveni 700

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Kultūras mantojums

No pagātnes mantoti
resursi visās formās
un aspektos -
materiālais,
nemateriālais,
digitālais mantojums,
tajā skaitā:

kultūras pieminekļi un
ievērojamas vietas,
ainavas,
zināšanas, prasmes,
cilvēka radošo spēju
izpausmes,
muzeju, arhīvu,
bibliotēku glabātas
kolekcijas, kino
mantojums.

Kultūras mantojuma
aizsardzība ir
pasākumu sistēma, kas
nodrošina materiālā
kultūras mantojuma
nozīmīgākās daļas
saglabāšanu. T.sk. arī
vides.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Kultūras pieminekļu saglabāšanas un atjaunošanas pamatprincipi.

- Kultūras pieminekļu labākais saglabāšanas veids ir to regulāra kopšana.
- Pēc iespējas vairāk saglabāt pieminekļa oriģinālo substanci, lietot vietējos, oriģinālam atbilstošus materiālus, pieminekļu saglabāšanai piemērotas roku darba metodes un tehnoloģijas
- Izpēte, izdiskutētas saglabāšanas koncepcijas un projekta dokumentācijas izstrāde, kvalificētu speciālistu piesaiste, visa procesa uzraudzība un kontrole.
- Steiga un nesagatavota rīcība piemineklim ilgtermiņā nes tikai zaudējumus.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Normatīvie akti

- Likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību".
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 474. "Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu".
- NKMP izdotie kultūras pieminekļu saglabāšanas un izmantošanas "Norādījumi".
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 123. "Noteikumi par parku un mežaparku izveidošanu mežā un to apsaimniekošanu".
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 819. "Parku ierīkošanas kārtība un apsaimniekošanas pamatprincipi".

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Starptautiskie un īpašie normatīvie akti

- Eiropas ainavu konvencija (Florence, 2000.g.)
- Eiropas padomes vispārējā konvencija par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai. (Faro, 2005.g.)
- Ķemeru nacionālā parka likums
- Gaujas nacionālā parka likums
- Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta – nolikums.
- Pedvāles mākslas parka likums.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Kultūras pieminekļu izmantošanas un saglabāšanas "Norādījumi".

- Arhitektūras pieminekli ir aizliegts iznīcināt, un jānodrošina pieminekļa saglabāšana.
- Īpašnieks laikus informē Pārvaldi par būvniecības iecerēm un jebkuru saimniecisko darbību, kas pārveido arhitektūras pieminekli.
- Uzturēt arhitektūras pieminekli sakoptā stāvoklī. Veikt regulārus kopšanas darbus – zāliena/zālāja pļaušanu (vismaz divas reizes gadā), mazvērtīgo koku – sējeņu izžāgēšanu un doboju ravēšanu, celiņu un laukumu sakopšanu, atkritumu savākšanu, kritušo sauso zaru novākšanu.
- Saglabāt arhitektūras pieminekļa teritorijā esošo vietējo un introducēto koku un krūmu taksonu skaitu. Koku ciršanu, tajā skaitā arī kaltošo, veikt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, saņemot tam saskaņojumu.
- Ik pēc divdesmit gadiem veikt parka dendroloģisko inventarizāciju, ja šajā laika periodā nav izstrādāts parka rekonstrukcijas (restaurācijas) projekts. Dendroloģisko inventarizāciju veic speciālists dendrologs.
- Arhitektūras piemineklim lauku teritorijā aizsardzības zona ir 500m rādiusā, ja nav noteikta individuāla aizsardzības zona.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Zemgales parki

- Pieminekļu sarakstā kā atsevišķi pieminekļi iekļauti 27 parki.
- Pieminekļu sarakstā kā muižu/piļu apbūves sastāvdaļas iekļauti 8 parki.

Parks (Valsts aizs. Nr. 4897)
Dobeles novads, Bikstu muiža.

Bramberges muižas apbūve ar parku
(Valsts aizs. Nr. 5205)

Parks ir mākslīgi veidota, uzturēta dabas un arhitektūras elementu sistēma, kas ataino attiecīgā laika posma arhitektonisko plānojuma, telpiskās uzbūves un laikmetam raksturīgo estētisko priekšstatu principus. Tie ir plānoti un līdz ar to teritoriāli definēti dekoratīvas nozīmes stādījumi.

Galvenās vēsturisko parku saglabājamās vērtības:

- parka struktūra
- vēsturiskie stādījumi
- vēsturiskais celiņu un taciņu tīkls
- mazo formu arhitektūra.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Jumpravmuižas parks ar parka arhitektūru. (Valsts aizs. Nr. 8556). Bauskas nov., Mežotnes pag.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Mežotnes muižas parks. (Valsts aizs. Nr. 6177) Bauskas nov., Mežotnes pag.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Vecapguldes muižas parks. (Valsts aizs. Nr. 4948) Dobeles nov., Naudītes pag.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Elejas muižas parks. (Valsts aizs. Nr. 5204) Jelgavas nov., Elejas pag.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Svitenes muižas parks. (Valsts aizs. Nr. 6196) Rundāles nov., Svitenes pag.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Blankenfeldes muižas parks. (Valsts aizs. Nr. 5270) Jelgavas nov., Vilces pag.

Nacionālā kultūras
mantojuma pārvalde

Neretas muižas parks. (Valsts aizs. Nr. 6164) Neretas nov., Neretas pag.

LLI-313 «Aizraujošs ceļojums muižu
parkos četros gadalaikos»/
«4SeasonsParks»

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde

Paldies par uzmanību.

atis.artmanis@mantojums.lv

